

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania A. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 1 grudnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 listopada 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. odmówił A. M. prawa do emerytury, gdyż wnioskodawczyni nie udokumentowała 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 11 grudnia 2017 r. A. M. odwołała się od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę przez przyznanie prawa do emerytury, albowiem legitymuje się wymaganym stażem pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 12 czerwca 2018 r., sygn. akt VI U (...) zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. M. prawo do emerytury od dnia 24 kwietnia 2018 r. W ocenie Sądu zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlega okres zatrudnienia wnioskodawczyni na stanowiskach maszynisty offsetowego i odbieraczki od 1 lipca 1980 r. do 31 stycznia 1984 r. i od

3 marca 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. Łącznie okres ten przekracza 15 lat pracy, o której mowa w wykazie A dziale XI, poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w przemyśle poligraficznym) – bezpośrednia obsługa aparatów reprodukcyjnych w drukarniach oraz produkcja i obróbka drukarskich form kopiowych i form drukowych i poz. 4 – drukowanie i uszlachetnianie druków. Odwołująca spełnia zatem przesłanki prawa do emerytury.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, nie zgadzając się z jego rozstrzygnięciem, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku oraz oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P., jak też zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z 21 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację organu rentowego. W cenie Sądu odwoławczego, A. M. w dniu 1 stycznia 1999 r. legitymowała się wymaganym zatrudnieniem w warunkach szczególnych, toteż nie jest dopuszczalne obliczenie tego stażu ponownie przez pomijanie okresów niezdolności do pracy z powodu choroby na podstawie art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tych względów Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że ubezpieczona na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, z pominięciem okresu urlopu wychowawczego i okresu zatrudnienia przy klejeniu toreb od 1 sierpnia 1990 r. do 15 stycznia 1991 r.

Pismem z dnia 13 sierpnia 2019 r. organ rentowy wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 21 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...), skarżąc wyrok w całości. Skarżący wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnosząc, że jest ona oczywiście uzasadniona. Skarżonemu wyrokowi zarzuca naruszenie prawa procesowego, tj. art. 231 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie ustaleń oraz naruszenie prawa procesowego, tj. art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Skarżący podnosi, że z ustalonego stażu należy wyłączyć okres od

1 sierpnia 1990 r. do 15 stycznia 1991 r., tj. 5 miesięcy i 15 dni, a wtedy okres stażu pracy nie wyniesie 15 lat, a 14 lat, 11 miesięcy i 17 dni. Skarżący wnosi o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Według art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Jednocześnie w art. 398³ § 3 k.p.c. stwierdzono, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne, nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, LEX nr 1678089). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń, ponieważ oznaczałoby to wypełnienie przez sąd obowiązku nałożonego na skarżącego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2018 r., I UK 287/17, LEX nr 2486878; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 557/17, LEX nr 2500478; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 536/17, LEX nr 2497676; postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 725/17, LEX nr 2495953). Wniosek ów jest uzasadniany poprzez zaprezentowanie profesjonalnego wyводу prawnego nawiązującego do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 589/17, LEX nr 2497716). Wniosek i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Te elementy muszą być w skardze wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione i nie jest wystarczające odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, LEX nr 964466; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, LEX nr 863918; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 lutego 2014 r., I PK 262/13, LEX nr 1646091; postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 6/15, LEX nr 1723780). Tak restrykcyjnie sformułowane wymogi oraz ich rozumienie jest zdeterminowane faktem, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym (IV CSK 589/17). Z tego powodu wymogi określone w art. 3984 § 2 k.p.c. mogą być osiągnięte tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 528/17, LEX nr 2497671 oraz IV CSK 533/17, LEX nr 2497674; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2018 r., II CSK 5/18, LEX nr 2500410;). Należy wnioskować, że nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, LEX nr 2500472).

W kontekście wykładni art. 398³ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy w wyroku z 21 maja 2018 r., I PK 50/17 (LEX nr 2553397) trafnie wskazał, że rozpoznając skargę

nie jest uprawniony ani do badania prawidłowości ustaleń faktycznych, ani do oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy, jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c., chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do dokonywania kontroli prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. W razie postawienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym, Sąd Najwyższy nie dokonuje ponownej analizy wiarygodności i mocy zgromadzonych dowodów, lecz sprawdza jedynie prawidłowość wykorzystania przez sąd orzekający uprawnień przewidzianych w omawianym przepisie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2017 r., IV CSK 375/16, LEX nr 2312229; z 16 marca 2017 r., I PK 85/16, LEX nr 2297412; z 7 lutego 2017 r., II UK 686/15, LEX nr 2255423; z 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, LEX nr 2116798; z 8 stycznia 2014 r., II UK 229/13, LEX nr 1418807; z 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309; z 29 września 2005 r., II PK 28/05, niepublikowany). Natomiast w wyroku Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2018 r., I UK 529/16 (LEX nr 2459723) wskazano, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. nie może stanowić płaszczyzny do krytyki trafności przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku ustaleń faktycznych ani ich oceny prawnej, co potwierdza art. 398³ § 3 k.p.c.

Wbrew twierdzeniu zawartemu w skardze, ewentualny błąd w sumowaniu okresu stażu ubezpieczeniowego po rozstrzygnięciu o klasyfikacji prawnej konkretnych okresów w życiorysie zawodowym ubezpieczonego jest błędem w ustaleniach faktycznych, nie zaś mankamentem dotyczącym wykładni przepisów. Powołanie się na taki błąd, o ile miałby on charakter kwalifikowany, w ściśle

ograniczonym zakresie wyznaczonym między innymi treścią art. 398³ § 3 k.p.c. mogłoby być możliwe, o ile wniosek o przyjęcie do rozpoznania spełniałby wymóg z art. 398⁴ § 2 k.p.c. Prawdłowo skonstruowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej w każdej sprawie – nawet w wydałoby się oczywistej - wymaga przedstawienia adekwatnego wyводу prawniczego z powołaniem się na konkretne przepisy, czego w niniejszej sprawie nie dokonano. Nie jest możliwe wyręczenie w tej sprawie pełnomocnika przez Sąd Najwyższy, zwłaszcza, że podstawą skargi - wbrew twierdzeniu organu są zarzuty dotyczące ustalenia faktów.

Skarga nie spełnia zatem wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c., ponieważ nie przedstawiono argumentacji potwierdzającej, że w istocie skarga jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., postanowił odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.